

Een gift van 3,3 miljoen

Ongelooflijk maar waar. Een enorme gift vanuit het Piet Poortman Fonds zorgt voor een kolossale impuls in onderzoek naar een medicijn dat nierfalen in de toekomst mogelijk kan voorkomen. Met dit bedrag kan onderzoeksleider Ron Gansevoort serieuze stappen zetten.

Prof. dr. Ron Gansevoort is positief over een medicijn dat de achteruitgang van de nierfunctie soms helemaal stopt en hartfalen en sterfte voorkomt. Bij veel mensen met milde nierproblemen werkt het. Maar is dit ook het geval bij mensen met ernstige nierschade, dialysepatiënten en getransplanteerde nieren? De Nierstichting steekt een recordbedrag van € 3,3 miljoen in verder onderzoek. Dat dit kan, is te danken aan een ongekend genereuze donatie uit het Piet Poortman Fonds.

Wie is Piet Poortman?

De naam Piet Poortman zal niet bij iedereen een belletje doen rinkelen. Hij begon in 1991 de *Stichting Buitengewoon Personenvervoer*, die tot 2019 voor verschillende zorgverzekeraars het ziekenvervoer coördineerde. Het ging om zogenoemd zittend vervoer, het rijden van mensen die niet met de ambulance hoefden. Velen van hen waren nierpatiënten die voor dialyse moesten. De sociaal gedreven Poortman wist zo'n kostenbesparende koers te varen, dat zijn stichting in nog geen 30 jaar tijd een kapitaal van € 12 miljoen bijeenbracht. Dit kwam in het fonds met zijn naam en werd na zijn dood in 2020 verdeeld over acht partijen. Met een donatie van € 4,4 miljoen behoorde de Nierstichting naast het Spierfonds en de Hersenstichting tot de grootste ontvangers.

Van het bedrag werd eerder € 1,1 miljoen besteed aan een studie naar de effecten van coronavaccins op nierpatiënten, Recovac. Het tweede deel gaat nu naar Renal Lifecycle.

Gansevoort, hoogleraar interne geneeskunde, leidt het onderzoek. 'We willen geschiedenis schrijven met een onderzoek dat niet gefinancierd wordt door de farmaceutische industrie. Farmaceutische bedrijven wilden het niet financieren, omdat de patenten van het medicijn over een paar jaar aflopen. Zij kunnen er niet meer zo veel aan verdienen.'

SGLT2-remmers

De medicijnen die onderzocht worden, zijn zogenoemde SGLT2-remmers. Dit is een nieuwe klasse geneesmiddelen die oorspronkelijk op de markt kwam voor mensen met

diabetes om de bloedsuikerwaarden te verlagen. Gansevoort: 'Bij toeval werd ontdekt dat de medicijnen goed werken voor mensen met nier- en hartproblemen, ook als ze geen diabetes hebben. De uitkomsten uit meerdere onderzoeken zijn spectaculair. De achteruitgang van de nierfunctie wordt vertraagd en stopt soms helemaal. Ook zijn er minder ziekenhuisopnamen voor hartfalen en overlijden er minder mensen.'

'Het nieuwe medicijn werkt op de suikerhouding van de nier,' legt de onderzoeksleider uit. 'Door de SGLT2-remmer verlies je meer suiker via de urine, en als gevolg daarvan verlies je ook wat water en zout. Dit zet een ingewikkeld mechanisme in de nieren in gang waardoor de druk op de nierfiltertjes afneemt. De nierfiltertjes hoeven minder hard te werken en gaan daardoor langer mee.'

Renal Lifecycles-onderzoek

In dit Renal Lifecycles-onderzoek wordt nu voor het eerst onderzocht hoe het medicijn werkt bij mensen met een nierfunctie van 25 procent of minder. Ook mensen die dialyseren of een niertransplantatie achter de rug hebben, worden in het onderzoek meegenomen.

Gansevoort: 'Ziekenhuizen uit Australië, België en Duitsland sluiten spontaan aan en nemen eigen geld mee. We overleggen ook met een aantal Amerikaanse ziekenhuizen. Het geeft aan hoe belangrijk dit onderzoek is.'

Gedroomde uitkomst

De gedroomde uitkomst voor nierpatiënten is dat het onderzoek aantoont dat het medicijn de achteruitgang van de nierfunctie stopt en hartfalen en sterfte voorkomt. Gansevoort: 'Als dat gebeurt, gaan mensen niet meer richting dialyse en transplantatie. Ook mensen met een donornier leven dan langer en gezonder. De hoop is dus dat we bij mensen met ernstige nierschade, of in ieder geval bij een deel van deze groep, de behandeling kunnen verbeteren.'